
Notat om førtidspension, ressourceforløb og revalidering

*Til brug for behandling ved mødebehandling og skriftlig
votering i uge 47, 2023*

Praksisnotat om førtidspension, ressourceforløb og revalidering

Indhold

Praksisnotatet er baseret på følgende love:

- Lov om social pension, senest bekendtgjort i lovbekendtgørelse nr. 527 af 25. april 2022. med senere ændringer i lov nr. 726 af 13. juni 2023.
- Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats (beskæftigelsesindsatsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 701 af 22. maj 2022.

I. INDLEDNING

II. LOVGRUNDLAG

III. FØRTIDSPENSION

IV. RESSOURCEFORLØB

V. REVALIDERING

VI. PRØVELSESINTENSITET

VII. PRAKSIS – ANKESTYRELSENS PRINCIPMEDDELELSER

VIII. DE KONKRETE MØDESAGER

I. Indledning

På temamødet den 23. november 2023 behandles 20 sager om ressourceforløb og 2 sager om revalidering.

Desuden behandles 12 sager om førtidspension og 8 sager om ressourceforløb ved skriftlig votering.

II. Lovgrundlag

Lov om social pension

§ 16. Førtidspension kan tilkendes personer i alderen fra 40 år til folkepensionsalderen, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Personer i alderen fra 18 til 39 år kan tilkendes førtidspension, hvis det er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i relevante jobafklaringsforløb, ressourceforløb eller aktiverings-, revaliderings-, behandlingsmæssige eller andre foranstaltninger.

Stk. 3. Det er en betingelse for at få tilkendt førtidspension efter stk. 1 eller 2,

- 1) at personens arbejdsevne er varigt nedsat, og
- 2) at nedsættelsen er af et sådant omfang, at den pågældende uanset mulighederne for støtte efter den sociale eller anden lovgivning, herunder beskæftigelse i fleksjob, ikke vil være i stand til at blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde.

§ 17. Kommunalbestyrelsen skal behandle en henvendelse om førtidspension i forhold til alle de muligheder, der findes for at yde hjælp efter den sociale lovgivning, jf. § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Personer, som ønsker, at kommunalbestyrelsen alene tager stilling til spørgsmålet om førtidspension, kan dog anmode herom. I sådanne tilfælde forelægges sagen på det foreliggende dokumentationsgrundlag for kommunens rehabiliteringsteam, jf. dog stk. 3. Kommunalbestyrelsen træffer umiddelbart efter rehabiliteringsteamets indstilling i sagen afgørelse om, at sagen på det foreliggende dokumentationsgrundlag overgår til behandling efter reglerne om førtidspension. Personer, der er tilkendt seniorpension efter § 26 a, kan dog ikke anmode kommunalbestyrelsen om at træffe afgørelse om førtidspension.

Stk. 3. I sager efter stk. 2 kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om, at en sag overgår til behandling efter reglerne om førtidspension uden forudgående forelæggelse for rehabiliteringsteamet, når kommunalbestyrelsen vurderer, at det er utvivlsomt, at personen ikke opfylder betingelserne for tilkendelse af førtidspension.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan påbegynde en sag eller træffe afgørelse om tilkendelse af førtidspension til en person, der ikke selv har rettet henvendelse herom.

§ 18. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om, at sagen overgår til behandling efter reglerne om førtidspension, når det er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at den pågældendes arbejdsevne ikke kan forbedres ved deltagelse i relevante jobafklaringsforløb, ressourceforløb eller aktiverings-, revaliderings-, behandlingsmæssige eller andre foranstaltninger, jf. dog § 17, stk. 2, og § 18 a.

Stk. 2. Det er en betingelse for, at en sag kan overgå til behandling efter reglerne om førtidspension, at sagen har været forelagt kommunens rehabiliteringsteam. Det gælder dog ikke i sager, der behandles efter § 17, stk. 3, eller i sager, hvor kommunalbestyrelsen vurderer, at det er helt åbenbart, at personens arbejdsevne ikke kan forbedres, og

- 1) sundhedskoordinatoren har udtalt sig eller
- 2) personen er terminalt syg.

§ 20. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om tilkendelse af førtidspension, når det efter en samlet faglig vurdering af de foreliggende oplysninger må anses for dokumenteret, at en person ikke kan blive selvforsørgende, jf. § 16. Kommunalbestyrelsen kan samtidig beslutte, at en sag skal genoptages til vurdering på et senere fastsat tidspunkt.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om afslag på førtidspension, når det efter en samlet faglig vurdering af de foreliggende oplysninger må anses for dokumenteret, at en person ved konkret angivne arbejdsfunktioner enten umiddelbart eller ved en nærmere angivet indsats, jf. § 16, kan blive selvforsørgende.

Stk. 3. Inden der træffes afgørelse om førtidspension, skal den person, som afgørelsen vedrører, have tilbud om i et møde at udtale sig over for den eller de personer, der skal træffe afgørelsen.

Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats:

Målgrupper

§ 6. Der er følgende målgrupper i denne lov:

....

8) Personer i ressourceforløb efter kapitel 19

...

10) Personer i revalideringsforløb efter kapitel 21 bortset fra personer i forrevalidering omfattet af nr. 6.

...

§ 43. Rehabiliteringsplanen består dels af en forberedende del, som udarbejdes for alle, jf. § 40, stk. 2, og som danner grundlag for sagens behandling i rehabiliteringsteamet, dels af en indsatsdel, som udarbejdes for personer omfattet af § 6, nr. 6, som er visiteret til kategori 3, jf. § 12 i lov om sygedagpenge, og for personer omfattet af § 6, nr. 7 og 8.

§ 44. Rehabiliteringsplanens forberedende del skal indeholde oplysninger om:

- 1) Personens job- og uddannelsesmål.
- 2) Personens jobmæssige, sociale og helbredsmæssige ressourcer og udfordringer, herunder dokumentation for den forudgående indsats på disse områder.
- 3) Den praktiserende læges vurdering af personens helbredsmæssige situation i forhold til at kunne arbejde, som foretages på baggrund af en konsultation.

Stk. 2. Rehabiliteringsplanens forberedende del udarbejdes i samarbejde med personen.

Stk. 3. Kommunen udarbejder rehabiliteringsplanens forberedende del. Den gennemgående og koordinerende sagsbehandler, jf. § 36, stk. 3, udarbejder rehabiliteringsplanens forberedende del for personer omfattet af § 6, nr. 7.

§ 112. Ressourceforløb med tilhørende ressourceforløbsydelse efter kapitel 6 a i lov om aktiv socialpolitik er en ordning for personer, der har komplekse problemer ud over ledighed, der ikke har kunnet løses gennem en indsats efter denne lov eller efter lov om aktiv socialpolitik, og som kræver et helhedsorienteret forløb med en kombination af indsats efter denne lov og sociale eller sundhedsmæssige indsatser, jf. dog stk. 2. Herudover skal en af følgende betingelser være opfyldt:

- 1) Personen har modtaget længerevarende offentlig forsørgelse.
- 2) Personen har deltaget i tilbud eller revalidering efter denne lov uden at have øget tilknytningen til arbejdsmarkedet.
- 3) Kommunen vurderer, at der er behov for en længerevarende indsats, før der kan fastsættes et konkret beskæftigelsesmål.

Stk. 2. Et ressourceforløb er relevant, når der er et udviklingsperspektiv i forhold til personens arbejdsevne. Er det dokumenteret, eller er det på grund af særlige forhold helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i et ressourceforløb, skal et ressourceforløb ikke iværksættes.

Stk. 3. For personer, der har mindre end 6 år til folkepensionsalderen, jf. § 1 a i lov om social pension, skal der ikke iværksættes et ressourceforløb, medmindre personen selv ønsker det. En person, der i løbet af et ressourceforløb når det tidspunkt, hvor der er mindre end 6 år til folkepensionsalderen, skal fortsætte forløbet, til det er afsluttet.

§ 113. Ressourceforløbet kan bestå af tilbud efter kapitel 11, 12 og 14 og en indsats efter anden lovgivning, herunder efter lov om social service og sundhedsloven. Ressourceforløbet kan tillige indeholde mentorstøtte efter kapitel 26 og indsatser, der kan stabilisere og forbedre personens fysiske, psykiske og sociale tilstand, med henblik på at personen efterfølgende kan deltage i tilbud efter denne lov.

Stk. 2. Kommunen skal forelægge en persons sag om ressourceforløb for rehabiliteringsteamet, jf. kapitel 2 i lov om organisering og understøttelse af beskæftigelsesindsatsen m.v., når personen ikke har påbegyndt et tilbud efter kapitel 11, 12 eller 14, en indsats efter lov om social service eller en kommunal indsats efter sundhedsloven, senest 6 måneder efter at ressourceforløbet er påbegyndt. Det gælder dog ikke, hvis særlige grunde taler imod, at sagen skal forelægges for rehabiliteringsteamet.

Stk. 3. En person i ressourceforløb, der mener, at et beskæftigelsesrettet tilbud ikke tager tiltrækkeligt hensyn til personens helbredstilstand, jf. § 53, stk. 4, har ret til at få en samtale med en sundhedskordinator fra regionens kliniske funktion og den koordinerende sagsbehandler. Gør personen brug af retten til at få en samtale, inden tilbuddet er påbegyndt, skal personen ikke påbegynde tilbuddet, før jobcenteret har taget stilling til, om tilbuddet skal tilpasses. Har personen en jobformidler, jf. § 113 a, kan denne deltage i samtalen i stedet for den koordinerende sagsbehandler

Stk. 4. Kommunen skal inden ressourceforløbets afslutning træffe beslutning om, hvilke indsatser der skal iværksættes fremadrettet.

§ 113 a. Personer i ressourceforløb har ret til en personlig jobformidler. Jobformidleren skal i samarbejde og tæt dialog med personen understøtte, at der bliver skabt det rigtige match mellem personen og en arbejdsgiver, så personen kan ansættes ordinært som lønmodtager, herunder med få ugentlige timer, eller påbegynde et virksomhedsrettet tilbud efter kapitel 11 eller 12. Jobformidleren skal indgå i et samarbejde med personens koordinerende sagsbehandler, jf. § 36, stk. 3.

§ 114. Et ressourceforløb skal være af mindst 1 og højst 3 års varighed. Perioder med barsel eller sorgorlov medregnes ikke i ressourceforløbets

varighed, i det omfang der under fravær er ret til dagpenge ved graviditet, barsel, adoption og sorgorlov efter bestemmelserne i barselslovens § 6, stk. 1 og 2, § 7, § 8, stk. 1-6, § 9, § 13 og § 14, stk. 1 og 2.

Stk. 2. Personen kan tilbydes flere på hinanden følgende ressourceforløb.

Stk. 3. For personer mellem 40 og 50 år kan den samlede periode, hvor personen er i ressourceforløb, ikke overstige 5 år, medmindre personen ønsker det. Personer, der fylder 40 år under et ressourceforløb, fortsætter dog i forløbet, til det er afsluttet, uanset at den samlede periode kommer til at overstige 5 år.

Stk. 4. Er personen over 50 år, kan kommunen tilbyde mere end ét ressourceforløb, hvis personen ønsker det. Der kan alene gives ressourceforløb frem til det tidspunkt, hvor personen når folkepensionsalderen.

§ 142. Revalidering er en ordning for personer med begrænsninger i arbejdsevnen, når

1) øvrige beskæftigelsesrettede indsatser efter denne lov eller andre indsatser efter anden lovgivning ikke er tilstrækkelige til, at personen kan bringes til at forsørge sig selv, og

2) personen kan fastholdes eller komme ind på arbejdsmarkedet, så personens mulighed for at forsørge sig selv og sin familie forbedres.

Stk. 2. Personer, der er berettiget til ledighedsydelse, jf. kapitel 7 i lov om aktiv socialpolitik, kan, når de i øvrigt opfylder betingelserne, være omfattet af ordningen nævnt i stk. 1.

Stk. 3. Rehabiliteringsplanens forberedende del, jf. §§ 43 og 44, skal anvendes ved vurderingen af, om en person skal tilbydes revalidering. Beslutningen om revalidering skal ikke forelægges for rehabiliteringsteamet. Kommunen kan, i det omfang det vurderes relevant, anvende rehabiliteringsplanens forberedende del ved justering, forlængelse eller ophør af revalideringsforløbet.

Stk. 4. Under et revalideringsforløb kan personen modtage ydelser efter kapitel 6 c i lov om aktiv socialpolitik og økonomisk hjælp efter denne lov.

§ 143. Et revalideringsforløb kan bl.a. bestå af tilbud efter kapitel 11, 12 og 14 og af hjælp til etablering af selvstændig virksomhed, jf. § 147.

Stk. 2. Kommunen tilrettelægger revalideringen i samarbejde med personen således, at tilbuddet er tilpasset den enkeltes forudsætninger og behov og under hensyn til personens ønsker til fremtidig beskæftigelse.

Stk. 3. Kommunen kan tillade andet arbejde i begrænset omfang, hvis arbejdet kan forenes med revalideringsforløbet.

§ 144. Personer, som er i målgruppen for revalidering, men som har behov for et afklarende forløb til at fastlægge det beskæftigelsesmæssige sigte, kan som forrevalidering få tilbud efter kapitel 11, 12 og 14 med et beskæftigelsesmodnende eller afklarende formål, inden den egentlige revalidering iværksættes.

§ 145. Revalidering skal tilrettelægges, så forløbet kan gennemføres på så kort tid som muligt og højst inden for 5 år, jf. dog § 146.

Stk. 2. For personer, der har betydelige begrænsninger i arbejdsevnen, og hvor de personlige forhold taler for en længerevarende videregående uddannelse, kan kommunen tilrettelægge en revalidering på mere end 5 år.

Stk. 3. Forrevalidering skal tilrettelægges, så forløbet kan gennemføres på så kort tid som muligt. Forrevalidering indgår ikke i opgørelsen af revalideringsforløbets varighed.

§ 146. Kommunen kan i forhold til den fastsatte tid forlænge den periode, som personen kan være i revalidering, hvis personen ikke kan gennemføre revalideringsforløbet på grund af

1) nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller andre helt specielle forhold eller

2) sygdom, pasning i hjemmet af børn eller andre nærtstående med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig, herunder uhelbredelig, lidelse, barsel, sorgorlov, manglende pasningsmulighed af børn eller særlige sociale forhold, som midlertidigt forsinker personen i at gennemføre revalideringsforløbet.

III. Førtdispension

Førtdispension kan tilkendes personer, hvis arbejdsevne er varigt nedsat i et sådant omfang, at den pågældende ikke vil være i stand til at blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde, herunder i et fleksjob. Personer i alderen fra 18 til 39 år kan tilkendes førtdispension, hvis det er dokumenteret, eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i relevante jobafklaringsforløb, ressourceforløb eller aktiverings-, revaliderings-, behandlingsmæssige eller andre foranstaltninger. Kommunen træffer afgørelse om, at sagen overgår til behandling efter reglerne om førtdispension, når det er dokumenteret, eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at den pågældendes arbejdsevne ikke kan forbedres ved deltagelse i relevante jobafklaringsforløb, ressourceforløb

eller aktiverings-, revaliderings-, behandlingsmæssige eller andre foranstaltninger.

Kommunen skal dog træffe afgørelse om, at sagen på det foreliggende dokumentationsgrundlag skal overgå til behandling efter reglerne om førtidspension, hvis borgeren ansøger om, at der alene skal tages stilling til spørgsmålet om førtidspension. I sådanne tilfælde forelægges sagen på det foreliggende dokumentationsgrundlag for kommunens rehabiliteringsteam. Kommunen træffer umiddelbart efter rehabiliteringsteamets indstilling afgørelse om, at sagen på det foreliggende dokumentationsgrundlag overgår til behandling efter reglerne om førtidspension, jf. § 17, stk. 2. Kommunen kan træffe afgørelse uden forudgående forelæggelse for rehabiliteringsteamet, når kommunen vurderer, at det er utvivlsomt, at personen ikke opfylder betingelserne for tilkendelse af førtidspension, jf. § 17, stk. 3.

Kommunen skal i sager, hvor borgeren søger førtidspension på det foreliggende grundlag, vejlede borgeren om virkningen heraf, og afgørelsen om påbegyndelse af pensions sag skal træffes i umiddelbar tilknytning til ansøgningen. Med det foreliggende grundlag forstås allerede udarbejdet materiale, som kommunen er forpligtet til at fremskaffe i forbindelse med udarbejdelsen af rehabiliteringsplanens forberedende del.

Reglerne betyder, at der er store krav til dokumentationen, såvel før der kan påbegyndes en førtidspensionssag, som før der kan tilkendes pension. Det fremgår af pensionslovens § 19, hvad grundlaget for en afgørelse om førtidspension skal bestå af. Alle relevante indsatser i den beskæftigelsesrettede indsats, herunder deltagelse i jobafklaringsforløb eller ressourceforløb, skal være udtømte.

Kommunen kan påbegynde en sag eller træffe afgørelse om tilkendelse af førtidspension til en person, der ikke selv har rettet henvendelse herom, jf. § 17, stk. 4.

Kommunens mulighed for af egen drift at forelægge en sag for rehabiliteringsteamet, med henblik på at påbegynde en sag om førtidspension og tilkende førtidspension til en person, der ikke selv har rettet henvendelse herom, kan ske, når det er helt åbenbart, at personens arbejdsevne ikke kan forbedres. Det kan fx være på grund af svær kronisk hjerneskade eller andre tilstande, hvor borgeren ikke er i stand til at varetage egne interesser. Kommunens afgørelse om at rejse en pensions sag kan ankes.

IV. Ressourceforløb

Kommunen giver ressourceforløb til personer, der har komplekse problemer ud over ledighed, der ikke har kunnet løses gennem en almindelig indsats, og som kræver et helhedsorienteret forløb med en kombination af en beskæftigelsesindsats og sociale eller sundhedsmæssige indsatser. Personer, hvor det som følge af svær sygdom eller på grund af betydelige funktionsnedsættelser er åbenbart formålsløst at forsøge at udvikle deres arbejdsevne i et ressourceforløb, skal ikke have tilbud om et ressourceforløb.

Målgruppen for ressourceforløb vil typisk være personer, der kommer fra kontanthjælp eller sygedagpenge. Det kan også være personer, der ikke nødvendigvis har en varig begrænsning i deres arbejdsevne, men som derimod er aktuelt udfordret af komplekse problemer i form af f.eks. helbredsproblemer, misbrug, sociale forhold m.v. og derfor vurderes ikke at kunne komme i job eller uddannelse på kort eller mellemlang sigt.

Udviklingsperspektiv

Et ressourceforløb er relevant, når der er et udviklingsperspektiv i forhold til personens arbejdsevne. Er det dokumenteret, eller er det på grund af særlige forhold helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i et ressourceforløb, skal et ressourceforløb ikke iværksættes. Ressourceforløb skal kun iværksættes, når der kan peges på indsatser, hvor der er en realistisk forventning om, at borgeren kan drage nytte af indsatsen og på sigt forbedre sin situation og blive i stand til at deltage på arbejdsmarkedet, fx i et fleksjob.

Det betyder, at der skal visiteres til ressourceforløb, hvis der på sigt er en mulighed for, at borgerens arbejdsevne kan udvikles i en sådan grad, at borgeren vil kunne blive i stand til at have indtægtsgivende arbejde i form af ordinære timer eller i et fleksjob, eventuelt efter gennemførelse af en uddannelse. Er dette ikke tilfældet, skal kommunen vurdere, om der i stedet skal indledes en sag om førtidspension.

Det betyder også, at det ikke er tilstrækkeligt til at være i målgruppen for et ressourceforløb, at det ikke kan udelukkes, at arbejdsevnen kan udvikles i forløbet. Der skal positivt kunne peges på et udviklingsperspektiv i forhold til personens arbejdsevne.

Indholdet af et ressourceforløb

Ressourceforløbet består i en individuel og helhedsorienteret indsats, med en kombination af en beskæftigelsesindsats og sociale og sundhedsmæssige indsatser. Målet er at udvikle de pågældende personers arbejdsevne og hjælpe dem videre i livet, og fokus i forløbet er, at arbejdsevnen udvikles gennem en konkret og aktiv indsats, hvor den enkeltes mål i forhold til arbejde og uddannelse er styrende for, hvilke aktiviteter, der sættes i gang.

Ressourceforløbet vil ofte bestå af både beskæftigelsestilbud, sociale tilbud og sundhedsmæssige tilbud. Der udpeges én koordinerende sagsbehandler for borgeren. Alle relevante indsatser kan indgå i et ressourceforløb, når blot de fremgår af rehabiliteringsplanens indsatsdel. Eksempler på tilbud i et ressourceforløb kan være virksomhedspraktik, mentorstøtte, misbrugsbehandling, rådgivning og støtte fra psykolog/terapeut/coach, motion, kurser i håndtering af stress/angst m.v., støttekontaktperson, hjælp til boligproblemer, socialpædagogisk bistand, udredning m.m.

Efter regler, som trådte i kraft den 1. januar 2022, skal kommunen, for at sikre en tidlig og målrettet indsats i ressourceforløbet, sørge for at borgerens sag bliver forelagt for rehabiliteringsteamet, hvis borgeren ikke senest 6 måneder efter, at den pågældende er påbegyndt et ressourceforløb, er kommet i gang med

- et tilbud om virksomhedspraktik, løntilskud eller vejledning og opkvalificering efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats,
- en indsats efter lov om social service eller
- en kommunal sundhedsindsats efter sundhedsloven.

Der er ikke fastsat tidsfrister for, hvornår sagen skal genbehandles i rehabiliteringsteamet. Da intentionen med indsatsgarantien er, at der sker en tidlig og målrettet indsats, bør kommunen sikre, at sagen genbehandles i rehabiliteringsteamet snarest muligt efter udløbet af de 6 måneder. Rehabiliteringsteamet skal alene drøfte og afgive indstilling om, hvilke indsatser, der skal iværksættes for borgeren fremadrettet, og hvordan opfølgningen på indsatsen skal tilrettelægges.

Relevante indsatser

Kravet om dokumentation betyder, at kommunen skal sikre, at ressourceforløb iværksættes i de sager, hvor det er relevant. En borger skal som udgangspunkt have deltaget i mindst ét ressourceforløb, før der kan tilkendes førtidspension. Kommunen skal dog tilkende

førtidspension, selvom der ikke er gennemført et ressourceforløb, hvis det er dokumenteret, eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan udvikles.

Der er ikke udviklingsperspektiv for borgerens arbejdsevne, når fx:

- der ikke er muligheder for bedring af borgerens meget dårlige helbredstilstand,
- der ikke er muligheder for bedring af borgerens meget ringe funktionsevne,
- det enten er dokumenteret eller på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved iværksættelse af udviklende og afklarende forløb,
- der peges på tiltag, som udelukkende har sigte på forbedring af borgerens livskvalitet.

Der er et udviklingsperspektiv for borgerens arbejdsevne, når fx:

- der er relevante behandlingsmuligheder,
- borgerens arbejdsevne ikke er afklaret og prøvet udviklet i forhold til det brede arbejdsmarked under hensynstagen til borgerens skånebehov og funktionsniveau,
- manglende iværksættelse af afklaringsforløb ikke alene er udtryk for borgerens arbejdsevne, men også skyldes andre årsager, fx borgerens motivation,
- det er relevant at overveje, bl.a. om der er behov for mentor, funktionsevnebeskrivelse i hjemmet og/eller hjælpemidler.

Varighed

Kommunen træffer afgørelse om længden af ressourceforløb.

Efter 1. januar 2022 gælder det, at et ressourceforløb skal være af mindst 1 og højst 3 års varighed. Inden da kunne et ressourceforløb have en varighed på op til 5 år.

Det er i overgangsregler reguleret, at et ressourceforløb af mere end 3 års varighed, der er iværksat før den 1. januar 2022, fortsætter, til det er afsluttet.

Længden på et ressourceforløb skal fastlægges med udgangspunkt i den enkelte borgers konkrete forudsætninger og behov for at understøtte, at borgeren får den fornødne støtte til at udvikle arbejdsevnen og bane vejen frem mod arbejdsmarkedet gennem en systematisk indsats og hyppig opfølgning.

Personen kan tilbydes flere på hinanden følgende ressourceforløb.

Efter regler, som var gældende frem til den 1. januar 2022 havde borgeren ikke pligt til at tage imod mere end ét ressourceforløb hvis borgeren var over 40 år. At borgeren afviser et ressourceforløb er ikke ensbetydende med, at borgeren har ret til førtidspension, hvis borgeren ikke opfylder betingelserne for det.

Efter regler, som gælder fra den 1. januar 2022 kan kommunen tilbyde mere end ét ressourceforløb for borgere over 50 år, hvis de selv ønsker det. Det gælder, uanset om det første ressourceforløb er begyndt før eller efter, at borgeren er fyldt 50 år.

Borgere under 50 år kan blive visiteret til flere på hinanden følgende ressourceforløb. Der er ikke fastsat en øvre grænse for, hvor mange ressourceforløb en borger kan tilbydes. Borgere mellem 40 og 50 år kan dog højst være i ressourceforløb i sammenlagt fem år, medmindre de ønsker yderligere ressourceforløb.

Rehabiliteringsteam og -plan

Rehabiliteringsteamet skal afgive indstilling om, hvorvidt borgeren skal gives jobafklaringsforløb, ressourceforløb, fleksjob, tilskud til selvstændigt erhvervsdrivende, anden beskæftigelsesrettet indsats eller førtidspension. Kommunen træffer afgørelse i sagen på baggrund af rehabiliteringsteamets indstilling.

Rehabiliteringsplanens forberedende del danner grundlag for sagens behandling i rehabiliteringsteamet, og skal bl.a. indeholde oplysninger om personens helbredsmæssige ressourcer og den praktiserende læges vurdering af personens helbredsmæssige situation i forhold til at kunne arbejde, som foretages på baggrund af en konsultation.

V. Revalidering

Revalidering er en ordning for personer med begrænsninger i arbejdsevnen. Der skal i alle sager om bevilling af revalidering foretages en arbejdsevnevurdering.

Begrænsningerne i arbejdsevnen kan have mange forskellige årsager og hidrøre fra fysiske, psykiske og/eller sociale faktorer, herunder forhold i familien. Uanset hvilke faktorer, der indgår, er det afgørende for

vurderingen, hvorledes disse faktorer i det konkrete tilfælde påvirker arbejdsevnen.

Begrænsningerne kan være varige eller midlertidige, men skal være af en vis styrke. Det er afgørende, at andre beskæftigelsesrettede indsatser ikke kan bringe personen tilbage på arbejdsmarkedet.

Revalidering kan således kun bruges, når øvrige beskæftigelsesrettede indsatser efter beskæftigelsesindsatsloven eller andre indsatser efter anden lovgivning ikke er tilstrækkelige til, at personen kan bringes til at forsørge sig selv, og personen kan fastholdes eller kommer ind på arbejdsmarkedet, så personens mulighed for at forsørge sig selv og sin familie forbedres.

Det betyder, at revalidering er en særlig beskæftigelsesrettet ordning med en særlig økonomisk hjælp til personer med begrænsninger i arbejdsevnen. Der skal være en realistisk mulighed for, at revalidering kan føre til hel eller delvis selvforsørgelse, og andre tilbud og indsatser må ikke være tilstrækkelige til at bringe borgeren ind eller tilbage på arbejdsmarkedet.

Det betyder fx, at kontanthjælpsmodtagere eller sygedagpengemodtagere, der kan opnå selvforsørgelse ved at få tilbud på kontanthjælp eller sygedagpenge, ikke er i målgruppen for revalidering.

Det betyder også, at personer, der er i målgruppen for ressourceforløb, ikke er i målgruppen for revalidering, fordi de har komplekse problemer og derfor har brug for en særlig indsats.

Det betyder ligeledes, at personer, der ønsker uddannelse, omskoling eller lignende, som udgangspunkt skal bruge de almindelige uddannelses- og beskæftigelsestilbud. Hvis der er tale om unge mennesker i den normale alder for uddannelsessøgende skal der normalt ikke gives revalidering.

Det er ikke muligt at udpege bestemte persongrupper for revalideringsindsatsen. Det afgørende er, om revalideringen er nødvendig for at give borgeren det løft, der skal til for at (gen)indtræde på arbejdsmarkedet. Kommunen må derfor foretage en samlet vurdering af borgerens og familiens helbredsmæssige og sociale situation, herunder uddannelsesniveau og tilknytning til arbejdsmarkedet.

Revalidering er en ordning, som har eksisteret i mange år. Den er indført længe før tilbudsmulighederne i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, som i vidt omfang giver de samme muligheder for indsatser som revalidering. Der er ikke bestemmelser, der fastlægger faste kriterier for, hvornår der skal anvendes beskæftigelsestilbud med fx kontanthjælp og revalidering med revalideringsydelse.

Perspektivet i en revalidering vil typisk være mere langsigtet end fx et tilbud om virksomhedspraktik med kontanthjælp. Det er et krav til revalideringen, at der er en realistisk mulighed for, at den revalideringsindsats, der ydes, fører frem til og er nødvendig for at opnå et konkret beskæftigelsesmål.

Borgerens arbejdsevne skal vurderes i forhold til det brede arbejdsmarked. Der kan ikke gives revalidering, hvis borgeren, fx med en kort oplæring, kan klare ufaglært arbejde.

Rehabiliteringsplanen skal anvendes

Rehabiliteringsplanens forberedende del skal anvendes ved vurderingen af, om en person skal tilbydes revalidering. Kommunen kan, i det omfang det vurderes relevant, anvende rehabiliteringsplanens forberedende del ved justering, forlængelse eller ophør af revalideringsforløbet.

Rehabiliteringsplanens forberedende del skal indeholde oplysninger om personens job- og uddannelsesmål, personens jobmæssige, sociale og helbredsmæssige ressourcer og udfordringer, herunder dokumentation for den forudgående indsats på disse områder og den praktiserende læges vurdering af personens helbredsmæssige situation i forhold til at kunne arbejde, som sker på baggrund af en konsultation.

Kommunen skal også indhente den praktiserende læges vurdering (LÆ 265) til vurderingen af, om personens arbejdsevne er så begrænset, at personen er i målgruppen for revalidering.

Beslutningen om revalidering skal ikke forelægges for rehabiliteringsteamet.

Hvis borgeren er langt fra revalidering, kan afslag på revalidering gives uden at udarbejde rehabiliteringsplanen og uden den praktiserende læges vurdering (LÆ 265).

Varigheden af revalidering

Revalidering skal som hovedregel tilrettelægges, så forløbet kan gennemføres på så kort tid som muligt og højst inden for 5 år.

Som en undtagelse kan kommunen dog tilrettelægge en revalidering på mere end 5 år, for personer, der har betydelige begrænsninger i arbejdsevnen, og hvor de personlige forhold taler for en længerevarende videregående uddannelse. Det betyder, at personen skal have et svært handicap. Desuden skal personens forudsætninger, interesser og evner i udpræget grad tale for en længerevarende videregående uddannelse.

Kommunen kan efter § 146 forlænge revalideringsperioden, hvis personen ikke kan gennemføre revalideringsforløbet inden for den fastlagte periode på grund af

1. nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller andre helt specielle forhold eller
2. sygdom, pasning i hjemmet af børn eller andre nærtstående med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig, herunder uhelbredelig, lidelse, barsel, manglende pasningsmulighed af børn eller særlige sociale forhold, som midlertidigt forsinker personen i at gennemføre revalideringsforløbet.

Det betyder, at kommunen kan forlænge revalideringsforløbet, hvis der opstår forsinkelser, som typisk ikke kan forudses ved tilrettelæggelsen af revalideringsforløbet.

Det kan fx være, at en borger med en svag uddannelsesmæssig baggrund alligevel ikke magter at gennemføre en uddannelse inden for den normerede tid, eller har brug for længere tid end sædvanligt til at opfylde de adgangsgivende krav til en uddannelse. Forlængelsen vil dog kun kunne gives, når der foreligger helt specielle forhold.

Det følger af vores faste praksis, at udbetaling af revalideringsydelse er betinget af, at revalideringen sker i overensstemmelse med en fastlagt jobplan, og at denne blev fulgt.

Indsatsen under revalidering

Personer i et revalideringsforløb kan blandt andet få tilbud om virksomhedspraktik, løntilskud, og vejledning og opkvalificering. Kommunen kan ligeledes give hjælp til selvstændig virksomhed, hvis den

pågældende har de nødvendige faglige og forretningsmæssige forudsætninger for at drive virksomheden.

Indsatsen i et revalideringsforløb er altså i vidt omfang den samme som den indsats, der kan sættes i værk ved at give beskæftigelsesrettede tilbud til modtagere af kontanthjælp mv.

I praksis gives der i revalidering ofte længerevarende virksomhedspraktik, ansættelse med løntilskud eller en egentlig uddannelse.

Kommunen skal tilrettelægge revalideringen i samarbejde med borgeren, således at tilbuddet er tilpasset den enkeltes forudsætninger og behov og under hensyn til personens ønsker til fremtidig beskæftigelse.

Revalideringen skal være så omfattende og være af en karakter, så det reelt er muligt for personen efterfølgende at få et job. Jobmålet efter "Min Plan" skal så vidt muligt rettes mod områder, hvor der er gode eller rigtig gode beskæftigelsesmuligheder.

VI. Prøvelsesintensitet

Reglerne i beskæftigelsesindsatsloven er i vid udstrækning skønsmæssige, blandt andet reglen om målgruppen for revalidering.

Det vil sige, at det i reglerne ikke helt præcist er bestemt, hvilke faktiske forhold der skal have en bestemt retlig konsekvens.

Det fremgår af retssikkerhedslovens § 69, at Ankestyrelsen kan efterprøve retlige spørgsmål. I forarbejderne til retssikkerhedsloven er det præciseret, at Ankestyrelsens prøvelse i klagesager er begrænset på samme måde, som domstolene har begrænset prøvelsen af et forvaltningsretligt skøn.

Det betyder, at Ankestyrelsen kan efterprøve, om der er hjemmel til afgørelsen, og om der er faktiske fejl eller mangler ved grundlaget for afgørelsen.

Vi kan også efterprøve, om der er fejl eller mangler ved selve sagsbehandlingen, fx om der er gennemført partshøring og om afgørelsen er begrundet. Desuden kan vi prøve, om almindelige forvaltningsretlige principper er overholdt, fx om kommunen har varetaget lovlige hensyn.

Vi kan derimod ikke efterprøve *afvejningen* af de faktiske oplysninger, som har dannet grundlag for udøvelsen af det skøn, som kommunens afgørelse er udtryk for.

Vores vurdering i sager om revalidering vil derfor være en vurdering af, om Ankestyrelsen har grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering af, at en anden beskæftigelsesrettet foranstaltning er tilstrækkelig til at bringe borgeren tilbage på arbejdsmarkedet.

Ankestyrelsens efterprøvelse er desuden begrænset af, at kommunen ofte har et meget mere indgående kendskab til borgerens forhold og arbejdsmarkedet i kommunen. Det kan føre til, at vi træffer afgørelse om, at der ikke er grundlag for at ændre kommunens afgørelse.

VII. Praxis – Ankestyrelsens principmeddelelser

Principmeddelelserne er udvalgt i sammenhæng med de konkrete sager for at belyse vores praksis på de relevante områder. Der er ikke tale om en udtømmende liste.

Principmeddelelser om førtidspension:

68-14

Efter reglerne, der trådte i kraft 1. januar 2013 (førtidspensionsreformen), kan borgere fra 18 til 39 år få førtidspension, hvis det er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at personer, der er så syge eller har så betydelige funktionsnedsættelser, at det er helt åbenbart formålsløst at forsøge at udvikle arbejdsevnen, stadig skal kunne tilkendes førtidspension. Det kan f.eks. være borgere med en betydelig nedsat funktionsevne som følge af udviklingshæmning.

Det afhænger af en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, om det er åbenbart formålsløst at forsøge at udvikle arbejdsevnen.

I en sag, hvor borgeren var mentalt retarderet i lettere grad og havde en adfærdsforstyrrelse inden for autismspektret, vurderede Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg efter en konkret vurdering, at det var helt åbenbart, at borgerens arbejdsevne var væsentligt og varigt nedsat i et sådant omfang, at borgeren ikke kunne blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde, herunder i et fleksjob.

39-17

Borgeren kan efter særlige regler bede kommunen om alene at tage stilling til spørgsmålet om førtidspension. Kommunen skal i disse tilfælde træffe afgørelse om førtidspension på det foreliggende dokumentationsgrundlag. Principafgørelsen tager stilling til, hvad det foreliggende dokumentationsgrundlag er i forskellige situationer.

40-17

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg har kompetence til at behandle en klage over, at kommunen har behandlet sagen om førtidspension uden forudgående forelæggelse for rehabiliteringsteamet. Spørgsmålet om den manglende forelæggelse for rehabiliteringsteamet er en del af afgørelsen om, at sagen overgår til behandling efter reglerne om førtidspension. Når kommunen har afgjort, at sagen skal overgå til behandling, kan borgeren klage over afgørelsen til Ankestyrelsen, herunder også at sagen ikke har været forelagt for rehabiliteringsteamet.

58-18

Om betingelserne for ressourceforløb og førtidspension efter lovændring den 1. juni 2018. Et ressourceforløb er relevant, når der er et udviklingsperspektiv i forhold til personens arbejdsevne. Er det dokumenteret, eller er det på grund af særlige forhold helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i et ressourceforløb, skal et ressourceforløb ikke iværksættes. Ressourceforløb skal kun iværksættes, når der kan peges på indsatser, hvor der er en realistisk forventning om, at borgeren kan drage nytte af indsatsen og på sigt forbedre sin situation og blive i stand til at deltage på arbejdsmarkedet, fx i et fleksjob. Førtidspension kan tilkendes personer, hvis arbejdsevne er varigt nedsat i et sådant omfang, at den pågældende ikke vil være i stand til at blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde, herunder i et fleksjob. Personer i alderen fra 18 til 39 år kan tilkendes førtidspension, hvis det er dokumenteret, eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i relevante jobafklaringsforløb, ressourceforløb eller aktiverings-, revaliderings-, behandlingsmæssige eller andre foranstaltninger.

Kommunen træffer afgørelse om, at sagen overgår til behandling efter reglerne om førtidspension, når det er dokumenteret, eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at den pågældendes arbejdsevne ikke kan forbedres ved deltagelse i relevante jobafklaringsforløb, ressourceforløb eller aktiverings-, revaliderings-, behandlingsmæssige eller andre foranstaltninger.

26-19

Handler om betydningen af borgerens misbrug i forbindelse med vurderingen af ret til førtidspension. Misbrug anses ikke nødvendigvis som sygdom. Misbrug kan dog være årsag til en fysisk eller psykisk tilstand, som kan betragtes som sygdom. Misbruget kan også være en hindring for behandlingen af en underliggende sygdom. Misbrug vil oftest påvirke funktionsniveauet og dermed arbejdsevnen og muligvis være arbejdshindrende. Derudover kan misbrug føre til følgesygdomme, som påvirker personens helbredstilstand og nedsætter funktions- og arbejdsevnen. I forbindelse med vurdering af arbejdsevnen er det derfor nødvendigt at forholde sig til borgerens misbrug.

37-19

Handler om vurderingen af ret til førtidspension til borgere med funktionelle lidelser. Der skal altid foretages en konkret og individuel vurdering af, om der er udviklingsperspektiv i forhold til personens arbejdsevne, også i sager, hvor personen har en funktionel lidelse. Funktionel lidelse bruges som samlebetegnelse for en række lidelser, der alle er kendetegnet ved, at personen har et eller flere fysiske symptomer, som påvirker funktionsevne og livskvalitet markant og i en længere periode. Mennesker, der har en funktionel lidelse, kan have vidt forskellige symptomer og sygdomsforløb. Funktionelle lidelser kan i de sværeste tilfælde være invaliderende. Et fælles kendetegn er, at lidelserne ikke kan påvises ved blodprøver, røntgenundersøgelser eller andre medicinske tests.

Eksempler på syndromer og tilstande, der kan beskrives under samlebetegnelsen funktionelle lidelser, der har størst hyppighed og sygdomsbyrde, er bl.a. irritable tyktarm (irritable bowel syndrome, IBS), kronisk træthedssyndrom (chronic fatigue syndrome/myalgic encephalomyelitis, CFS/ME) og andre syndromer med primært neurologiske symptomer, samt generaliseret muskuloskeletal smerte (fibromyalgi).

Hvis det lægefagligt er dokumenteret, at der ikke er yderligere behandlingsmuligheder, skal kommunen tage stilling til, om der gennem relevante beskæftigelsesrettede tilbud kan ske afklaring og udvikling af arbejdsevnen, således at personen kan forbedre sin situation og blive i stand til at deltage på arbejdsmarkedet, eventuelt i et fleksjob. I forbindelse med afklaring af arbejdsevnen hos personer med lidelse af funktionel karakter, vil det oftest være gavnligt at lave en funktionsevnebeskrivelse i eget hjem for derved at afdække, hvorvidt

der er behov for støtte og hjælp i hverdagen, som kan have betydning for udvikling af personens ressourcer og arbejdsevne. Derudover vil funktionsevnebeskrivelse i eget hjem kunne bidrage til afklaring af, hvordan personens funktionsevne er påvirket af den funktionelle lidelse.

Principmeddelelser om ressourceforløb:

24-14

Målgruppen for et ressourceforløb er især personer, hvor det er overvejende sandsynligt, at de uden en særlig, tværfaglig indsats vil ende med at få tilkendt førtidspension. Målgruppen kan også være personer med aktuelle komplekse problemer i form af f.eks. helbredsproblemer, misbrug, sociale forhold mv., hvor udsigten til at komme i ordinær beskæftigelse eller uddannelse er lang.

1-15

Det er en betingelse for at være omfattet af målgruppen for et ressourceforløb, at den indsats, der er nødvendig for borgeren, er tværfaglig. Det vil sige en indsats fra forskellige dele af den kommunale forvaltning, men ikke nødvendigvis også en indsats fra sundhedsvæsenet. Det fritager ikke kommunen for at bevilge et ressourceforløb, at der i kommunens regi er en indsats, som kommunen vurderer, er tilstrækkelig, når betingelserne for et ressourceforløb i øvrigt er opfyldt, herunder at problemerne ikke kan være løst inden for et år.

82-16

Samtidig med afgørelsen om bevilling af ressourceforløb skal kommunen fastsætte den præcise varighed af ressourceforløbet. Kommunen kan tilbyde borgeren flere ressourceforløb efter hinanden. Kommunen skal inden ressourceforløbets afslutning træffe afgørelse om, hvilke indsatser der skal iværksættes fremadrettet. Hvis borgeren er over 40 år, har borgeren ikke pligt til at tage imod mere end ét ressourceforløb.

Hvis borgeren ikke ønsker et nyt ressourceforløb, men fortsat søger om forsørgelse fra kommunen, skal kommunen i samarbejde med borgeren tage stilling til, hvad der så skal ske. Kommunen skal tage stilling på grundlag af alle de muligheder, der findes for hjælp ud over ressourceforløb, fx kontanthjælp og tilbud efter beskæftigelsesindsatsloven. At borgeren afviser et ressourceforløb, er ikke ensbetydende med, at borgeren har ret til førtidspension, hvis borgeren ikke opfylder betingelserne for det.

42-17

Indsatsen i ressourceforløb skal være tværfaglig og sammenhængende og skal hjælpe personen videre i livet. Der skal med andre ord i højere grad (end tidligere) være fokus på, hvilke ressourcer den enkelte har, og hvordan disse kan udvikles. På kort sigt er målet, at den enkelte får bedre fodfæste, så arbejdsevnen kan udvikles. Målgruppen for et ressourceforløb er personer, hvor det er vanskeligt at fastsætte et konkret beskæftigelsesmål, men hvor der er behov for længerevarende udvikling af beskæftigelsesmæssige kompetencer, sociale færdigheder og/eller fysiske eller psykiske ressourcer. Personer, der tildeles ressourceforløb, har ofte brug for omfattende støtte for at blive klar til job eller uddannelse. Tværgående indsatser kan eksempelvis være motiverende indsatser til en borger, der på grund af smerter og manglende tro på fremtiden har mistet motivationen for at udvikle arbejdsevnen.

58-18

Om betingelserne for ressourceforløb og førtidspension efter lovændring den 1. juni 2018. Et ressourceforløb er relevant, når der er et udviklingsperspektiv i forhold til personens arbejdsevne. Er det dokumenteret, eller er det på grund af særlige forhold helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i et ressourceforløb, skal et ressourceforløb ikke iværksættes. Ressourceforløb skal kun iværksættes, når der kan peges på indsatser, hvor der er en realistisk forventning om, at borgeren kan drage nytte af indsatsen og på sigt forbedre sin situation og blive i stand til at deltage på arbejdsmarkedet, fx i et fleksjob. Førtidspension kan tilkendes personer, hvis arbejdsevne er varigt nedsat i et sådant omfang, at den pågældende ikke vil være i stand til at blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde, herunder i et fleksjob. Personer i alderen fra 18 til 39 år kan tilkendes førtidspension, hvis det er dokumenteret, eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i relevante jobafklaringsforløb, ressourceforløb eller aktiverings-, revaliderings-, behandlingsmæssige eller andre foranstaltninger.

Kommunen træffer afgørelse om, at sagen overgår til behandling efter reglerne om førtidspension, når det er dokumenteret, eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at den pågældendes arbejdsevne ikke kan forbedres ved deltagelse i relevante jobafklaringsforløb, ressourceforløb eller aktiverings-, revaliderings-, behandlingsmæssige eller andre foranstaltninger.

24-20

Kommunens afgørelse lider af en retlig mangel, hvis kommunen ikke har udarbejdet eller opdateret rehabiliteringsplanens forberedende del eller ikke har indhentet en aktuel LÆ 265. Ankestyrelsen skal foretage en konkret væsentlighedsvurdering. Det betyder, at Ankestyrelsen vurderer, om manglen konkret har haft betydning for gyldigheden af kommunens afgørelse. Hvis kommunen har inddraget de samme oplysninger og nået de samme konklusioner, som kommunen ville have nået, hvis rehabiliteringsplanens forberedende del og LÆ 265 havde været udarbejdet eller opdateret, har manglen ikke betydning for afgørelsens gyldighed.

18-21

Hvis kommunen kan hjælpe en ledig person ind på arbejdsmarkedet gennem en almindelig beskæftigelsesrettet indsats i form af fx virksomhedspraktik eller vejledning og opkvalificering efter beskæftigelsesindsatsloven, er personen ikke i målgruppen for et ressourceforløb. Det gælder også, selvom personen har en varig og væsentlig funktionsnedsættelse som følge af helbredsmæssige forhold.

Principmeddelelser om revalidering:

16-20

Principmeddelelsen samler offentliggjort praksis om målgruppen for revalidering. Principmeddelelsen er en sammenskrivning af A-4-08, A-11-08, 178-09, 208-09, 227-09, 15-10 og 38-10. Principmeddelelsen indeholder ikke noget nyt. Meddelelsen har til formål at give et samlet billede af den praksis om målgruppen for revalidering, som Ankestyrelsen tidligere har slået fast principielt, og som fortsat gælder på tidspunktet for offentliggørelsen af denne principmeddelelse.

Principmeddelelsen fastslår, at alle andre støtteordninger skal være udtømte, før revalidering kan iværksættes. Det betyder, at kommunen først kan give tilbud om revalidering, når det efter en konkret vurdering vurderes, at personen ikke ved hjælp af andre tilbud eller ordninger kan få tilknytning til arbejdsmarkedet.

Der skal samtidig være en realistisk mulighed for, at revalidering kan føre til hel eller delvis selvforsørgelse. Det betyder fx, at kontanthjælpsmodtagere eller sygedagpengemodtagere, der kan opnå selvforsørgelse ved at få tilbud på kontanthjælp eller sygedagpenge, ikke er i målgruppen for revalidering.

Det betyder også, at personer, der er i målgruppen for ressourceforløb, ikke er i målgruppen for revalidering, fordi de har så komplekse problemer.

Det betyder ligeledes, at personer, der ønsker uddannelse, omskoling eller lignende, som udgangspunkt skal bruge de almindelige uddannelses- og beskæftigelsestilbud.

142-11

En revalidend, hvis uddannelsesforløb var blevet forsinket på grund af sygdom, havde ret til revalideringsydelse til færdiggørelse af den oprindeligt planlagte uddannelse til bioanalytiker. Når forrevalideringen blev fratrukket, ville revalideringen i den konkrete sag ikke overskride 5 år (som er grænsen for varighed).

Revalidenden kunne ikke få bevilget revalidering til en overbygning (mastergrad). Revalidendens helbredsmæssige forhold var ikke afklaret, og det var ikke sandsynliggjort, at den oprindelige uddannelse ikke kunne hjælpe revalidenden tilbage på arbejdsmarkedet.

39-10

En kvinde havde ret til forlængelse af revalideringsperioden med 1 år således, at perioden blev forlænget fra 4 til 5 år. Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg lagde vægt på, at hun på grund af sproglige vanskeligheder havde behov for længere tid til at gennemføre jobplanen.

Beskæftigelsesudvalget vurderede, at det ikke var dokumenteret, at forlængelsen medførte, at gennemførelse af uddannelse som markedsføringsøkonom måtte anses for at være udsigtsløs.

A-15-07

En mand havde ikke krav på fortsat udbetaling af revalideringsydelse i forbindelse med afslutning af jobplan, selvom der ikke var klarhed over det fremtidige forsørgelsesgrundlag. Det betød, at kommunen var berettiget til at standse mandens revalideringsydelse med den konsekvens, at han overgik til kontanthjælp.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg lagde vægt på, at udbetaling af revalideringsydelse var betinget af, at revalideringen skete i overensstemmelse med en fastlagt jobplan, og at denne blev fulgt. Udbetaling af revalideringsydelse uden en revision af mandens jobplan ville derfor være i strid med lovens betingelser for udbetaling af ydelsen.

1. Resumé j.nr. 23-55405

Stadfæstelse - kommunen kan henvise borger til et ressourceforløb. Kommunen skal i dens afgørelse om bevilling af ressourceforløb tage stilling til varigheden af ressourceforløbet. Borger er 37 år og lider af følger af epilepsi, hovedpine, stress-symptomer og diskusprolaps i halshvirvelsøjlen. Borger er uddannet hotel manager og pædagog og har taget en praktikvejlederdannelse, har tidligere haft en længerevarende tilknytning til arbejdsmarkedet, har senest været ansat 30 timer om ugen som pædagog i en tysk børnehave i Broager frem til juli 2022 og modtager sygedagpenge. Borger har deltaget i en virksomhedspraktik, som hun selv har fundet. På baggrund af, at borger fremstår med komplekse problemer og behov for en længerevarende tværfaglig indsats, vurderes det, at borger opfylder betingelserne for et ressourceforløb. Der er et udviklingsperspektiv for arbejdsevnen, og det er derfor relevant at igangsætte et ressourceforløb.

2. Resumé j.nr. 23-65251

Vi stadfæster kommunens afgørelse om bevilling af førtidspension mod borgers vilje jf. pensionslovens § 17, stk. 4.

Borger er paranoid skizofren uden sygdomsindsigt. Der har været adskillige tvangsindlæggelser, og der vurderes ikke at være flere behandlingsmuligheder. Borger har deltaget i jobafklarings- og ressourceforløb, hvor de indstillede indsatser er gennemført uden det har ført borgeren tættere på arbejdsmarkedet.

Borger har deltaget i internt praktikforløb to timer om ugen, og det vurderes at borger ikke kan placeres i ekstern praktik.

Trods borgers aktive deltagelse i indsatserne, har det ikke været muligt at udvikle arbejdsevnen på en sådan måde, at borger har kunne forbedre sin situation og blive i stand til at deltage på arbejdsmarkedet.

Vi vurderer, at der ikke er et udviklingsperspektiv for arbejdsevnen. Der kan ikke peges på indsatser, hvor der er en realistisk forventning om, at borger kan drage nytte af indsatsen, og på sigt kan forbedre sin situation og blive i stand til at deltage på arbejdsmarkedet.

3. Resumé j.nr. 23-70583

Hjemvisning – kommunen havde truffet afgørelse om afslag på pension på det foreliggende dokumentationsgrundlag. Sagen havde forinden været forelagt rehabiliteringsteamet, der fandt at borgeren opfyldte betingelserne for førtidspension. Kommunen var ikke enig med rehabiliteringsteamet og traf herefter afgørelse om afslag på førtidspension inden genforelæggelse for teamet. Efter reglerne i lov om organisering og understøttelse af beskæftigelsesindsatsen § 11, skal kommunen, hvis rehabiliteringsteamets indstilling ikke følges, forelægge sagen for teamet på ny, inden der træffes afgørelse. Når rehabiliteringsteamet har revurderet sagen, træffer kommunen afgørelse. Vi henviser også til principmeddelelserne 20-14 og 39-17.